



.....

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถ  
ในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู  
A Needs Assessment for The Development of Pre-Service  
Teachers' Abilities in Assessment for Learning

Received: July 1, 2025

Revised: July 4, 2025

Accepted: July 21, 2025

สร้อยญา จันทร์ชูสกุล\*

Saranya Chanchusakun

### บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนางค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวิจัยแบ่งเป็น ระยะที่ 1 การพัฒนางค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ด้วย เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อสัมภาษณ์ และจำนวน 19 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม และระยะที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็น ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 943 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน สำหรับการสนทนา กลุ่มออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และคู่มือการสนทากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าดัชนี  $PNI_{Modified}$ , การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง, การวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมิน เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มี 4 องค์ประกอบ และ 11 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นระดับองค์ประกอบ มีค่า  $PNI_{modified}$  อยู่ระหว่าง 0.337-0.353 โดยองค์ประกอบที่ 3 ด้านการตีความหมายและการสื่อสารเกี่ยวกับร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ มีค่าสูงสุด 3) สาเหตุความต้องการจำเป็น พบ 5 สาเหตุสำคัญ และ 4) แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมี 9 แนวทาง

\*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assistant Professor Dr., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Chanchusakun\_S@su.ac.th



.....  
**คำสำคัญ :** ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้/ เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง/  
การประเมินความต้องการจำเป็น

## Abstract

This research aimed to (1) develop the factors and indicators and (2) investigate the needs, analyze the causes of the needs and propose approaches for enhancing pre-service teachers' abilities in assessment for learning. The study was conducted in two phases. Phase 1 involved the development of factors and indicators using a modified Delphi technique, with data collected from 5 experts through interviews and 19 experts through questionnaires. Phase 2 the investigation of pre-service teachers' needs regarding assessment for learning abilities using data from two sample groups: 943 fourth-year pre-service teachers in the 2022 academic year who responded to questionnaires, and 7 experts who participated in an online focus group discussion. The research instruments included an interview form, questionnaires, and a focus group discussion guide. Data were analyzed using the Modified Priority Needs Index (PNI<sub>modified</sub>), second-order confirmatory factor analysis, Structural Equation Modeling (SEM), and content analysis. The results revealed that: (1) The factors and indicators of pre-service teachers' abilities in assessment for learning consists of 4 factors and 11 indicators.; (2) the PNI<sub>modified</sub> values ranged from 0.337 to 0.353, with the highest value found in Component 3: Interpretation and communication of evidence of learning; (3) five primary causes of the identified needs were found; and (4) nine approaches were proposed for developing pre-service teachers' abilities in assessment for learning.

**Keywords :** Assessment for Learning Abilities/ Modified Delphi Technique/ Needs Assessment

## บทนำ

"ครู" เป็นวิชาชีพทางการศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาครูอยู่ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นไปตาม ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับ คุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มาตรฐานความรู้ของครูจำนวน 6 ด้าน คุรุสภา (Teachers' Council of Thailand, 2019) ประกอบกับ ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2565 นอกจากนี้จะต้องมี คุณสมบัติเป็นไปตาม ส่วนที่ 1 คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตแล้ว จะต้องผ่านการทดสอบ และประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คุรุสภา (Teachers' Council of Thailand, 2022) ด้วยเหตุนี้ สถาบันผลิตครูจึงต้องพัฒนานักศึกษาครูให้มีความรู้ และ ประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้มีมาตรฐานเป็นไปตามข้อกำหนดของคุรุสภา

จากข้อบังคับคุรุสภาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความรู้ และความสามารถในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของครูเป็นอีกปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จ



.....  
ดั่งที่ Gronlund and Waugh (2009) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ในเชิงบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ตั้งแต่ในช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้จนถึงสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาสู่ข้อมูล สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการประเมินผลในปัจจุบันประกอบด้วย 3 แนวคิดหลัก คือ (1) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning: AoL) หรือ การประเมินสรุปรวม (summative assessment) ที่ให้ความสำคัญต่อการรวบรวมข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นสุด กระบวนการเรียนรู้ เพื่อตัดสินคุณค่าในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ (2) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning: AfL) เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (constructivism) ซึ่งเป็นการประเมินกระบวนการ และการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ตามสภาพจริง ของกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านการเรียนเพื่อรู้ (learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (learning to do) การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (learning to live) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (learning to be) รวมถึงเพื่อระบุ วินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ และให้ข้อติชมที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ให้ดีขึ้นด้วย วิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อให้เข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียนในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และ (3) การประเมิน ขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning: AaL) เป็นเซตย่อยของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AfL) ซึ่งเป็นการขยาย บทบาทของการประเมินความก้าวหน้า (formative assessment) ด้วยกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูล เชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง สามารถวางแผนการเรียนรู้ กำกับการเรียนรู้ วินิจฉัย ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้ของตน โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการประเมินตามแนวคิดนี้ คือ ตัวผู้เรียนเอง ราชบัณฑิตยสถาน (Royal Institute of Thailand, 2012, 2015) สร้อยญา จันทร์ชูสกุล (Chanchusakun: 2018) (Assessment Reform Group ([ARG], 2001 as cited in Isaacs et al., 2013; Earl; 2013; Issacs et al., 2013)

จากแนวคิดข้างต้น McMillan (2014) เสนอว่า แนวโน้มการประเมินผลในชั้นเรียนตามแนวคิดใหม่ ได้เปลี่ยนแปลงมาสู่การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AfL) และการประเมินขณะเรียนรู้ (AaL) อย่างไรก็ตาม ก่อนไปสู่การ ประเมินตามแนวคิดการประเมินขณะเรียนรู้ (AaL) ครูผู้สอนควรมีการปฏิบัติตามแนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AfL) เสียก่อนเพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับการประเมินผลในชั้นเรียน ได้เห็นตัวอย่างจากการดำเนินการของครู ก่อนที่จะมีการเสริมสร้างความสามารถในการประเมินตนเองของผู้เรียนตามแนวคิดการประเมินขณะเรียนรู้ (AaL) สร้อยญา จันทร์ชูสกุล (Chanchusakun, 2018)

ด้วยความสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน แนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้จึงได้รับการยอมรับ และขยายวงกว้างในการนำไปสู่การปฏิบัติในหลาย ๆ ประเทศ แต่ผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ในประเทศไทยกลับยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังสะท้อนได้จากผลการวิจัยของ ปราณี พรหมพันธ์ นลินี ณ นคร และสังวรณ์ ังตกระโทก (Prompun, Nakorn and Ngudgratoke, 2017) ที่พบว่า การใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากครูขาดความรู้ความ เข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผลโดยเฉพาะการวัดและประเมินผลแนวใหม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิติพงษ์ ลือนาม (Luenam, 2018) ที่พบว่า ครูมีปัญหาในการทำความเข้าใจการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ไม่ตระหนักถึงการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน เน้นเฉพาะการประเมินผลสรุป ดังนั้น การประเมินความ



.....  
ต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการเพื่อให้ได้  
สารสนเทศต่อการใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาการศึกษางานวิจัยในบริบทของไทย พบว่า มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ได้ศึกษา  
ในประเด็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถ หรือสมรรถนะในการวัดและ  
ประเมินผลการเรียนรู้โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษากับครูประจำการทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา  
โดยมีการให้นิยามของความสามารถ หรือสมรรถนะในการวัดและประเมินผล เป็นไปตามแนวคิดของ  
การประเมินผลการเรียนรู้ (AoL) ในขณะที่ การศึกษาในประเด็นของการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการ  
พัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AfL) ยังมีการศึกษาไม่กว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ  
นักศึกษาครู ผู้ซึ่งได้รับการบ่มเพาะจากสถาบันผลิตครูตามข้อบังคับคุรุสภา และไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง  
มาตรฐานวิชาชีพไปอย่างไร การวัดและประเมินผลยังคงเป็นหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้  
ประกอบกับงานวิจัยของ (Oo, Alonzo and Davison, 2023) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพ  
แบบตอบสนองต่อความต้องการ (Needs-Based Professional Development) ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ  
ด้านการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AfL literacy) ของครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวว่  
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ  
ซึ่งช่วยในการระบุจุดอ่อน ความรู้ และทักษะด้านการประเมินเพื่อการเรียนรู้ที่มีความบกพร่อง รวมถึงออกแบบ  
เนื้อหาและกิจกรรมของโปรแกรมให้ตรงกับบริบท และระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เข้าร่วมโปรแกรม

ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาครูให้มีความสามารถ  
ในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการ และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา  
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น สาเหตุความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางในการพัฒนา  
ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

### วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย  
ในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามหมายเลขการรับรอง COE 65.0131-012 ทั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบวิธีดำเนินการวิจัย  
แบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้



.....  
**ระยะที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา  
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**

การดำเนินการระยะที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิจัยผสมวิธี (Mixed Methods Research) รูปแบบ Exploratory Sequential Design (Creswell and Plano Clark, 2018) ด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) ผู้วิจัยได้ออกแบบการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุม พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และนิยามเชิงปฏิบัติการของความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรายละเอียด รวมถึงพัฒนาข้อคำถามสำหรับใช้วัดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ และนิยามเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และข้อคำถามสำหรับการวัดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 2 รอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานเพื่อหาฉันทามติต่อไป

**กลุ่มเป้าหมาย** เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน และตอบแบบสอบถาม จำนวน 19 คน คัดเลือกตามคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ (1) เป็นครู หรืออาจารย์มหาวิทยาลัย หรือศึกษานิเทศก์ หรือข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือการวิจัยทางการศึกษา หรือด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้, (2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือระดับอุดมศึกษา มาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี, (3) มีประสบการณ์ในการทำวิจัย หรือผลิตผลงานทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และ (4) เป็นผู้ที่ยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ ในกระบวนการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามคุณสมบัติข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกโดยคำนึงถึงการกระจายของภูมิภาค และกลุ่มสถาบันต้นสังกัดของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และด้านวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 5 คน ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม

2. แบบสอบถามการพัฒนาร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 2 ฉบับ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้น ทำการปรับปรุงรายละเอียดขององค์ประกอบตัวบ่งชี้และนิยามเชิงปฏิบัติการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แล้วจึงพัฒนาข้อคำถามสำหรับใช้วัดพฤติกรรม



.....  
ตามตัวบ่งชี้ และนิยามเชิงปฏิบัติการ ทำให้ได้ข้อคำถามจำนวน 67 ข้อ และสร้างเป็นแบบสอบถามชนิด  
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยนำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบ  
ตัวบ่งชี้ และข้อคำถาม สำหรับแบบสอบถามฉบับที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอภาพรวมของความคิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ  
จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ ผ่านมาด้วยค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์  
(Interquartile Range) พร้อมคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ไว้ใน การตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1  
เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมพิจารณาแสดงความคิดเห็นอีกครั้ง

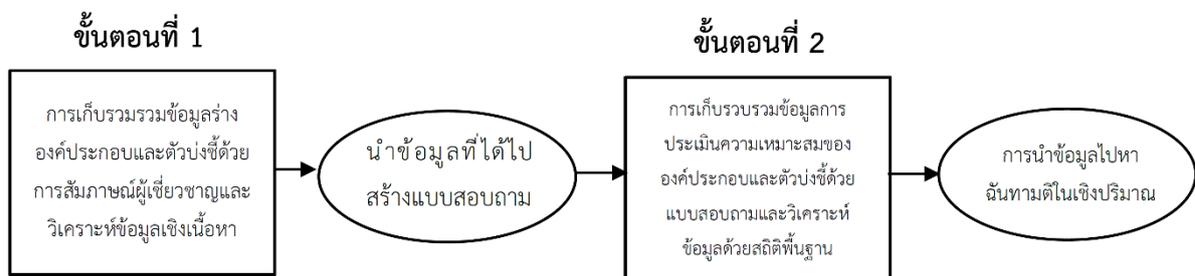
**การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง แบ่งการดำเนินการเป็น 3 รอบ ดังนี้

**รอบที่ 1** ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และนิยาม  
เชิงปฏิบัติการเป็นรายบุคคล ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง – 1 ชั่วโมง 30 นาที นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล  
เชิงเนื้อหา ทำการปรับปรุงองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และนิยามเชิงปฏิบัติการ **รอบที่ 2** ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มี  
ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบ  
ตัวบ่งชี้ และข้อคำถาม จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ และ**รอบที่ 3** นำแบบสอบถามในรอบที่ 2 ที่ได้ระบุค่ามัธยฐาน  
และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ และคำตอบของกลุ่ม  
เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยัน หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ นำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์  
ข้อมูลเพื่อหาฉันทามติต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)  
และวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามด้วย มัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยเกณฑ์ที่ได้รับฉันทามติ  
คือ ต้องมีค่ามัธยฐานมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า หรือเท่ากับ 1.50  
พร้อมตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดความสามารถในการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง  
(Second-Order Confirmatory Factor Analysis)

การดำเนินงานในระยะที่ 1 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 รูปแบบ Exploratory Sequential Design ด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง



## ..... ระยะที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การดำเนินการระยะที่ 2 เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Complete Needs Assessment) เพื่อต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การวิจัยข้อ 2 ผู้วิจัยใช้การวิจัยผสมวิธี รูปแบบ Explanatory Sequential Design (Creswell and Plano Clark, 2018) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็น และสาเหตุของความต้องการจำเป็น ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 และขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพผ่านการสนทนากลุ่มออนไลน์

**ประชากรและตัวอย่าง** แบ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

### 1. ประชากรและตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ

**ประชากร** คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หรือศึกษาศาสตรบัณฑิต ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2565 โดยเป็นนักศึกษาสาขาวิชา ได้แก่ การประถมศึกษา การสอนคณิตศาสตร์ การสอนวิทยาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ทั่วไป, ฟิสิกส์, เคมี และชีววิทยา) การสอนสังคมศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ และการสอนภาษาจีน จากมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

**ตัวอย่าง** คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หรือศึกษาศาสตรบัณฑิต ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2565 โดยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาที่กำหนดไว้ข้างต้น กำหนดขนาดของตัวอย่างตามหลักของการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ ตามที่ Hair et al. (2019) กล่าวถึง ขนาดตัวอย่างที่เป็นตัวแทนต่อการวิเคราะห์ ที่สามารถลดปัญหาการเบี่ยงเบนจากการแจกแจงแบบโค้งปกติให้น้อยลงควรใช้อัตราส่วนระหว่างขนาดตัวอย่างกับพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในโมเดลเท่ากับ 15 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าจำนวน 58 ค่า ดังนั้น จึงต้องมีอย่างน้อย 870 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเพื่ออัตราการตอบกลับให้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นจำนวนทั้งสิ้น 960 คน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบสองขั้นตอน โดย ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยแบ่งเขตภูมิภาคออกเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ แล้วจำแนกสถาบันอุดมศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และกลุ่มที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยสุ่มมหาวิทยาลัย จำนวน 8 แห่ง จำแนกตามภูมิภาค และกลุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และขั้นที่ 2 ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลกับนักศึกษาในทุกสาขาวิชาตามที่ได้กำหนดไว้ โดยสุ่มนักศึกษามาสถาบันละ 120 คน คำนวณตามสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละวิชาเอกจากสถาบันอุดมศึกษาตามที่สามารถสุ่มได้ในขั้นที่ 1 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ทำให้ได้ตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 960 คน ตามที่กำหนดไว้

**2. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยคุณภาพ** ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มออนไลน์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเช่นเดียวกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของกระบวนการผลิตนักศึกษาครู จึงได้เพิ่มเติมเกณฑ์อีก 1 ข้อ คือ เป็นอาจารย์นิเทศก์ หรือมีประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพครู



### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และเติมข้อมูล ตอนที่ 2 สภาพการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยผู้วิจัยใช้ข้อคำถามที่ได้รับการพัฒนาจากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 และ ตอนที่ 3 สาเหตุของความ ต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาครูที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วจำนวน 75 คน ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงแบบความ สอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.984 และ 0.915 ตามลำดับ

2. คู่มือการสนทนากลุ่ม เรื่อง สาเหตุความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางในการพัฒนาความสามารถ ในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 1 ฉบับ

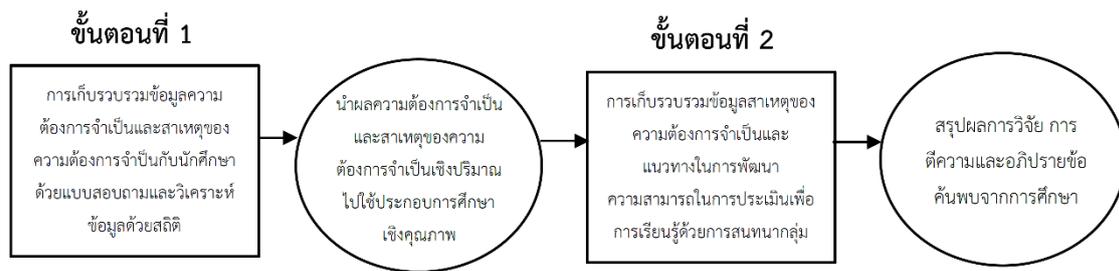
### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เสนอไปยังคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตจำนวน 8 สถาบัน จากนั้นผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในแต่ละสถาบันเพื่อขอความอนุเคราะห์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ ได้ข้อมูลกลับคืนจากตัวอย่าง 943 คน คิดเป็นร้อยละ 98.229

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการ จำเป็น และแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครู ด้วยการสนทนากลุ่มออนไลน์ กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในวันจันทร์ที่ 14 สิงหาคม 2566 ระหว่างเวลา 15.30-18.30 น. โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง และมีผู้บันทึกประเด็นสำคัญ (Note Taker) จำนวน 1 คน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ สถิติที่ใช้เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนี Modified Priority Needs Index ( $PNI_{Modified}$ ) วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิด ความต้องการจำเป็นด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การดำเนินงานในระยะที่ 2 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 รูปแบบ Explanatory Sequential Design ด้วยการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์

### ผลการวิจัย

1. การพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง พบว่า องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และข้อคำถามทุกรายการมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ระหว่าง 0-1.000 สรุปได้ว่า องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และข้อคำถามทุกรายการได้รับฉันทามติจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง พบว่า โมเดลการวัดความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ( $\chi^2 = 35.268$ ,  $df = 25$ ,  $p = 0.0835$ ,  $CFI = 0.999$ ,  $TLI = 0.998$ ,  $RMSEA = 0.021$ ,  $SRMR = 0.006$  และ  $\chi^2/df = 1.411$ ) โดยมีองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 4 องค์ประกอบ และ 11 ตัวบ่งชี้

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวมตามระดับองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตีความหมายและการสื่อสารเกี่ยวกับร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ มีค่า  $PNI_{modified}$  สูงสุด (0.353) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการรวบรวมร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ (0.344), องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนและการออกแบบการประเมิน (0.340) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (0.337) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ทั้ง 11 ตัวบ่งชี้ พบว่ามีค่า  $PNI_{modified}$  อยู่ระหว่าง 0.321-0.362 โดย ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างมีประสิทธิภาพมีค่า  $PNI_{modified}$  สูงสุด (0.362) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินโดยกลุ่มเพื่อนอย่างต่อเนื่อง (0.357), ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนรู้และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ และตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่มีค่า  $PNI_{modified}$  เท่ากัน (0.356), ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การส่งเสริมการใช้ผลการประเมินกับผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ (0.348), ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การสร้างและใช้เครื่องมือประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน และตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การตีความหมายจากร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ ที่มีค่า  $PNI_{modified}$  เท่ากัน (0.345), ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การใช้คำถามได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและบริบทของการประเมิน (0.341), ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของผู้สอน (0.327), ตัวบ่งชี้ที่ 1.1



.....  
การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และเกณฑ์ความสำเร็จ (0.323) และตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ความไวในการสังเกตพฤติกรรม (0.321) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวม จำแนกตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

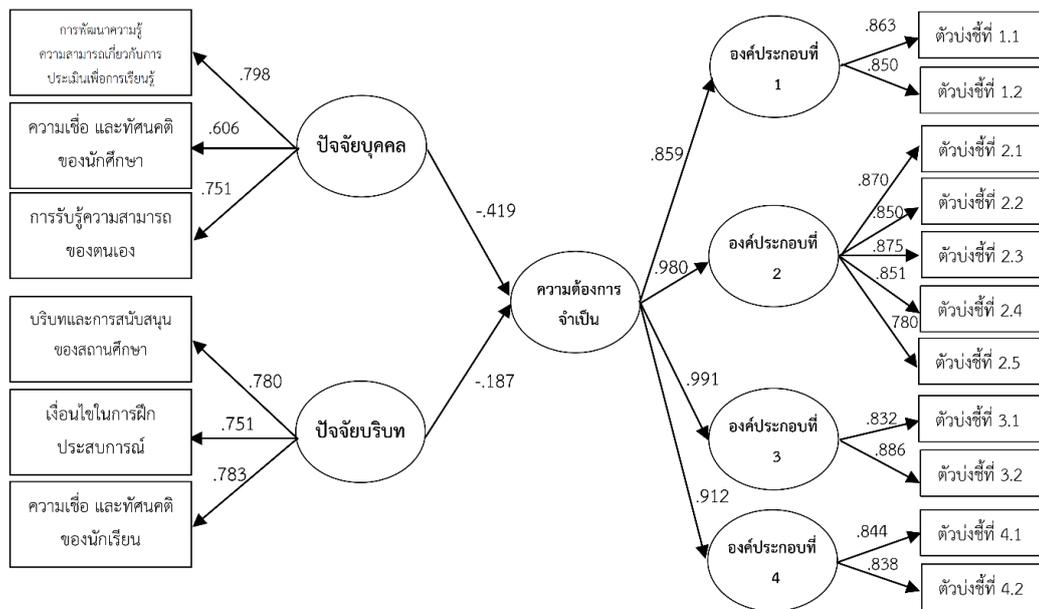
ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้	PNI <sub>modified</sub>	ลำดับความสำคัญ
<b>องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนและการออกแบบการประเมิน</b>	<b>0.340</b>	<b>3</b>
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และเกณฑ์ความสำเร็จ	0.323	10
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนรู้และการประเมินเพื่อการเรียนรู้	0.356	3
<b>องค์ประกอบที่ 2 ด้านการรวบรวมร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้</b>	<b>0.344</b>	<b>2</b>
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การสร้างและใช้เครื่องมือประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน	0.345	6
ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ความไวในการสังเกตพฤติกรรม	0.321	11
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การใช้คำถามได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและบริบทของการประเมิน	0.341	8
ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	0.356	3
ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินโดยกลุ่มเพื่อนอย่างต่อเนื่อง	0.357	2
<b>องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตีความหมายและการสื่อสารเกี่ยวกับร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้</b>	<b>0.353</b>	<b>1</b>
ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การตีความหมายจากร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้	0.345	6
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0.362	1
<b>องค์ประกอบที่ 4 ด้านการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อการเรียนรู้</b>	<b>0.337</b>	<b>4</b>
ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของผู้สอน	0.327	9
ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การส่งเสริมการใช้ผลการประเมินกับผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้	0.348	5

3. ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็นผลจากวิจัยเชิงปริมาณ ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผลการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ( $\chi^2 = 112.894$ ,  $df = 91$ ,  $p = .0597$ ,  $CFI = 0.996$ ,  $TLI = 0.994$ ,  $RMSEA = 0.016$ ,  $SRMR = 0.022$  และ  $\chi^2/df = 1.241$ ) เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมทางตรงที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น พบว่า ทั้งสองตัวแปรมียธิพลทางลบต่อความต้องการจำเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $p = .000$ ) โดยปัจจัยบุคคลมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.419 และปัจจัยบริบทมีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.187 หมายความว่า นักศึกษาที่มีความเชื่อและทัศนคติที่ดีต่อการประเมินเพื่อการเรียนรู้ นักศึกษามีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ นักศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนว



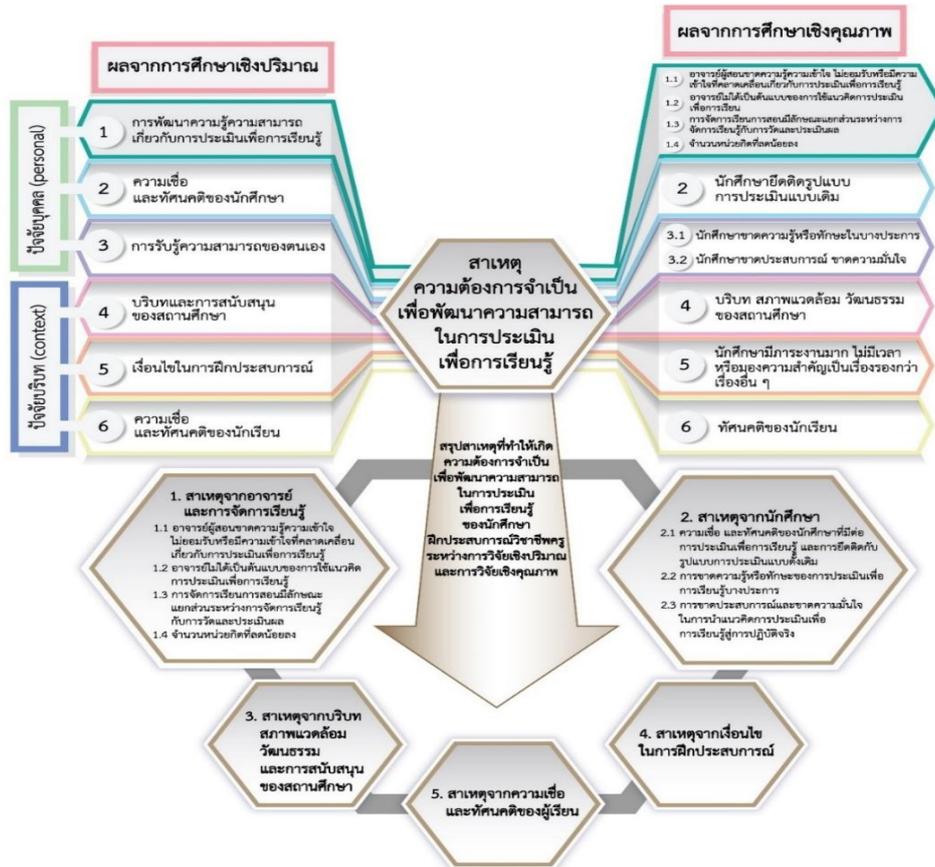
.....  
 ทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา นักศึกษาได้รับมอบหมายภาระงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์  
 อย่างเหมาะสม รวมถึงการที่นักเรียนมีความเชื่อและทัศนคติต่อการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในเชิงบวก  
 นักศึกษาที่มีคุณลักษณะเหล่านี้จะทำให้มีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อ  
 เรียนรู้ลดลง โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ( $R^2$ ) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ  
 0.338 รายละเอียดดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมิน  
 เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

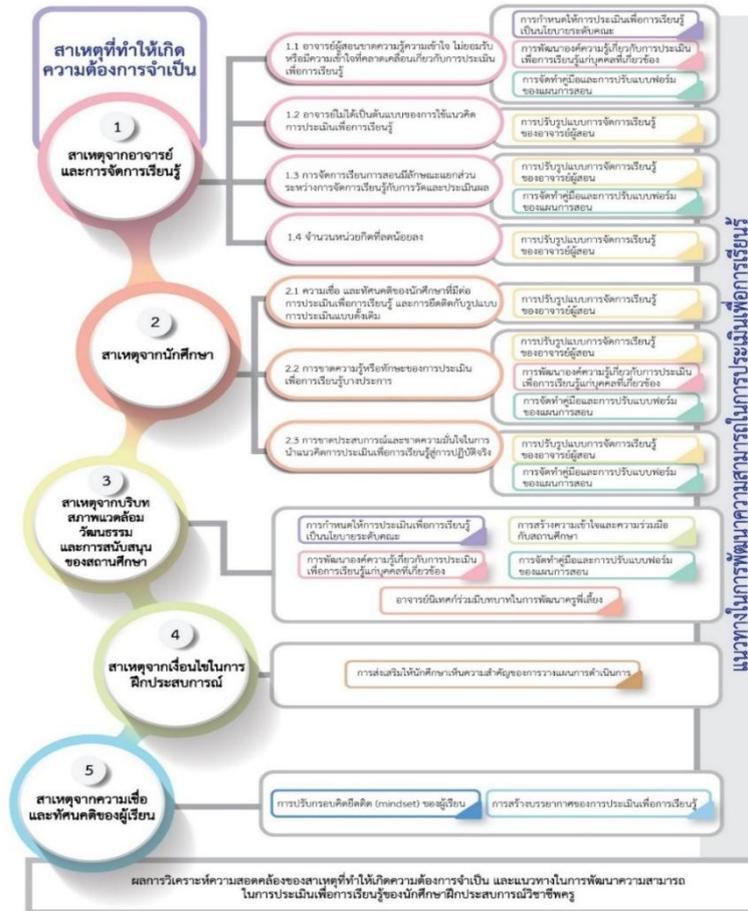
3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มออนไลน์ พบสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น  
 เพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย  
 (1) อาจารย์ผู้สอน และการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ยอมรับ หรือมีความเข้าใจ  
 ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้, อาจารย์ไม่ได้เป็นต้นแบบของการใช้แนวคิดการประเมิน  
 เพื่อการเรียนรู้, การจัดการเรียนการสอนมีลักษณะแยกส่วนกับการวัดและประเมินผล และจำนวนหน่วยกิต  
 ที่ลดน้อยลง (2) นักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาขาดความรู้ หรือทักษะในบางประการ, นักศึกษายึดติดรูปแบบการ  
 ประเมินแบบเดิม, นักศึกษาขาดประสบการณ์ ขาดความมั่นใจ และนักศึกษามีภาระงานมาก ไม่มีเวลา  
 หรือมองความสำคัญเป็นเรื่องรองกว่าเรื่องอื่น ๆ (3) บริบท สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมของสถานศึกษา  
 และ (4) ทัศนคติของนักเรียน

3.3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ  
 และการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปสาเหตุความต้องการจำเป็น 5 สาเหตุสำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 4



ภาพที่ 4 สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. จากผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำให้ได้แนวทางสำคัญในการพัฒนา 9 แนวทาง ได้แก่ (1) การกำหนดให้การประเมินเพื่อการเรียนรู้เป็นนโยบายระดับคณะ, (2) การปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน, (3) การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับสถานศึกษา, (4) การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง, (5) การจัดทำคู่มือและการปรับแบบฟอร์มของแผนการสอน, (6) การส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการวางแผนการดำเนินการ, (7) อาจารย์นิเทศก์ร่วมมือบทบาทในการพัฒนาครูพี่เลี้ยง, (8) การปรับกรอบคิยัตติ (mindset) ของผู้เรียน และ (9) การสร้างบรรยากาศของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า ทั้ง 9 แนวทางดังกล่าว มีความครอบคลุมสาเหตุทำให้เกิดความต้องการจำเป็นทั้ง 5 สาเหตุสำคัญ มีรายละเอียดดังภาพที่ 5



ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องกาจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

**อภิปรายผล**

1. องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการพัฒนาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) ซึ่งเทคนิคเดลฟายนับได้ว่าเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา การสร้างความคิด หรือการกำหนดลำดับความสำคัญด้วยการใช้ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญผ่านการตอบแบบสอบถามหลายขั้นตอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ การเลือกผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จะต้องพิจารณาจาก 1) มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางในปัญหาการวิจัย 2) มุ่งมั่นที่จะมีส่วนร่วม 3) มีเวลาในการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเทคนิคเดลฟาย และ 4) มีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Adler and Ziglio, 1996 as cited in Fong, Ching and Por, 2013) จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามควรมีจำนวนตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป (Linstone et al, 1975 as cited in McMillan, King and Tully, 2016) อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ซึ่งมีคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญที่ครอบคลุมมิติของการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น



.....  
จึงทำให้ได้ฉันทามติในการพิจารณาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการตรวจสอบความตรง  
เชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน  
ลำดับที่สอง ซึ่งพบว่า โมเดลการวัดความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกลมกลืน  
กับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาในมิติความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้มี  
ความสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Dessie (2015) ได้พัฒนาแบบวัดการปฏิบัติตามแนวคิดการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ของผู้สอน (Teachers' Practice of Assessment for Learning Sub-Scale) มี 6 ประการ ได้แก่  
1) การวางแผนการประเมินความก้าวหน้า เป็นการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การประเมิน  
มีการวางแผนเพื่อแบ่งปันวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การประเมิน 2) การรวบรวมร่องรอยหลักฐานการ  
เรียนรู้ 3) การตีความหมายและการสื่อสารเกี่ยวกับร่องรอยหลักฐาน ด้วยการประเมินที่เทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐาน  
การเทียบความสามารถก่อนหน้าของผู้เรียน เป็นต้น 4) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น  
5) การประเมินเนื้อหาการเรียนรู้ และ 6) การใช้ร่องรอยหลักฐานการประเมิน จากผลวิจัยทำให้ได้องค์ประกอบ  
และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

**2. ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางในการพัฒนา  
ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**  
ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

**2.1 ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา  
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู** ผลการประเมินความต้องการจำเป็นทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่ามีค่า  $PNI_{modified}$  อยู่  
ระหว่าง 0.337-0.353 ทั้งนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนและการออกแบบการประเมิน ซึ่งเป็นการบูรณาการ  
ระหว่างการจัดการเรียนรู้และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นความสามารถที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้สอน  
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการรวบรวมร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้ นักวิชาการได้ส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคนิค  
ประเมินตนเองและการประเมินโดยกลุ่มเพื่อนมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการประเมิน  
รวมถึงให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียน องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตีความหมายและการสื่อสาร  
เกี่ยวกับร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นเทคนิคสำคัญของการประเมินเพื่อการเรียนรู้  
ที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนและ  
ผู้เรียนสามารถนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ  
กิติพงษ์ ลือนาม (Luenam, 2018) ที่พบว่า ครูมีปัญหาในการทำความเข้าใจการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ไม่ตระหนัก  
ถึงการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน เน้นเฉพาะการประเมินผลสรุป ในขณะที่ Lysaght and O'Leary (2013)  
ที่ได้ศึกษาผลการศึกษาระดับการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้พบว่า ผู้สอนมีการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ในทุก  
ด้านอยู่ในระดับปรากฏให้เห็น (Emerging) หรือร้อยละ 50 ยกเว้นด้านการประเมินตนเองและการประเมินโดยกลุ่ม  
เพื่อนที่อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (Sporadic) หรือร้อยละ 25 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลิตญา แผนกระโทก  
(Phankratok, 2020) ที่พบว่า ครูภาษาอังกฤษมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในระดับปานกลาง  
ในขณะที่สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา  
ในรายละเอียดพบว่า ครูมีสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาตลอดทางของการ



.....  
เรียนรู้ รวมถึงมีการสะท้อนคิดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อให้เข้าใจ แก่ไข ปรับปรุงการทำงานของตนเองและพร้อม  
สำหรับการเรียนรู้ในขั้นต่อไปอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

## 2.2 สาเหตุความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

**ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู** จากผลการวิจัยพบสาเหตุความต้องการจำเป็น 5 สาเหตุหลัก โดยสาเหตุจากอาจารย์  
และการจัดการเรียนรู้ การที่อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ยอมรับ หรือมีความเข้าใจ  
ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนมีลักษณะแยกส่วนระหว่างการจัดการ  
เรียนรู้กับการวัดและประเมินผล ซึ่งทำให้อาจารย์ไม่ได้เป็นต้นแบบของการใช้แนวความคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้  
ในห้องเรียนของตนเอง สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากอาจารย์ผู้สอนโดยตรง ซึ่งสะท้อนได้จากผลการวิจัย  
ของ (Mumm, Karm and Remmik, 2016) ที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีอิทธิพลในการดำเนินกระบวนการประเมิน  
อย่างต่อเนื่อง การประเมินสรุปรวมยังเป็นหลักการสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินนักศึกษาครู  
ดังนั้น การประเมินสรุปรวมเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลที่สำคัญในการขัดขวางการปฏิบัติตามแนวความคิดการประเมินเพื่อการ  
เรียนรู้ ในขณะที่ สาเหตุจากนักศึกษา ที่เกิดจากความเชื่อ และทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ การยึดติดกับรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม การขาดความรู้หรือทักษะของการประเมินเพื่อการ  
เรียนรู้บางประการ และการขาดประสบการณ์และขาดความมั่นใจในการนำแนวความคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้  
สู่การปฏิบัติจริง ซึ่งมีความสอดคล้องผลการวิจัยของ Song and Koh (2010) ที่พบว่า ผู้สอนที่มีความเชื่อเกี่ยวกับ  
การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน และทราบถึงความสำคัญในการติดตามและประเมินความเข้าใจของผู้เรียน  
ผู้สอนลักษณะเช่นนี้มีแนวโน้มที่จะใช้การประเมินความก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำถาม การใช้หลักฐาน  
เชิงประจักษ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การประเมินตนเอง การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน การมอบหมายงาน  
และการกำหนดเกณฑ์ความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ หากนักศึกษาขาดความรู้หรือความเชื่อเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการ  
เรียนรู้แล้วสามารถเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นได้ นอกจากนี้ สาเหตุจากบริบท สภาพแวดล้อม  
วัฒนธรรม และการสนับสนุนของสถานศึกษา สถานศึกษาที่เป็นฐานในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนับได้ว่าเป็น  
พื้นที่สำคัญในการนำทฤษฎีที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูสู่การปฏิบัติจริง ดังที่ Heitink, et al (2016) ได้กล่าวว่า  
ผู้นำสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกต่อการใช้นิเทศการประเมินเพื่อการเรียนรู้  
โดยเป็นการสร้างวัฒนธรรม ทั้งในมิติของวิสัยทัศน์ บรรทัดฐาน เป้าหมาย และสิ่งที่คาดหวังที่มีต่อการใช้นิเทศ  
การประเมินเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาทางวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการประเมิน  
เพื่อการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ โดยการพัฒนาทางวิชาชีพของผู้สอนมีอิทธิพลทางบวกโดยตรงต่อ  
ความสามารถของผู้เรียน รวมถึง สาเหตุเงื่อนไขในการฝึกประสบการณ์ เนื่องจากนักศึกษาจะได้รับมอบหมาย  
ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่อาจจะมีเงื่อนไขแตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ Izci (2016)  
ที่กล่าวถึง เวลา และหลักสูตรที่อัดแน่น ความกดดันจากการที่ต้องเตรียมการทดสอบตามหลักสูตร รวมถึงเวลา  
ที่ไม่เพียงพอ ทำให้ผู้สอนละเลยในการนำการประเมินความก้าวหน้ามาใช้ สำหรับสาเหตุจากความเชื่อ และทัศนคติ  
ของผู้เรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยของ Heitink et al. (2016) ที่พบว่า ความรู้ และทักษะของผู้เรียน มีอิทธิพลต่อการใช้นิเทศ  
การประเมินเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินตนเอง และการประเมินโดยกลุ่ม



.....  
เพื่อน นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีทัศนคติเชิงบวก และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของตนเอง เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความ  
รับผิดชอบในการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นกัน

### 2.3 แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ประกอบด้วย 9 แนวทาง ในการอภิปรายผู้วิจัยนำเสนอออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.3.1 แนวทางแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอน และสถานศึกษา  
การจะผลักดันในเรื่องการประเมินเพื่อการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบัน  
ฝ่ายผลิต ได้แก่ ผู้บริหารคณะ อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์นิเทศก์ รวมถึงสถานศึกษาที่เป็นฐานของการฝึก  
ประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการผลิตบัณฑิต  
ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู  
จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการกำหนดให้การประเมินเพื่อการเรียนรู้เป็น  
นโยบายระดับคณะ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้เป้าหมายหลักในการพัฒนานักศึกษาตั้งแต่ต้นทางจากฝ่ายผลิต  
ไปสู่การฝึกปฏิบัติจริงในสถานศึกษาเป็นไปทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ Birenbaum et al. (2015) ที่กล่าวว่า  
ควรมีการส่งเสริมนโยบายในระดับชาติ หรือรัฐในการนำการประเมินเพื่อการเรียนรู้มาเป็นกุญแจสำคัญในการ  
ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ การจะขับเคลื่อนองค์ความรู้สู่สถานศึกษา และนำสู่การปฏิบัติได้  
สถาบันอุดมศึกษาจึงจะต้องมีทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจน นอกจากนี้ ด้วยการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นแบบแยก  
ส่วนระหว่างการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแบบการ  
จัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอนด้วยการสอนเป็นทีม (Team Teaching) พร้อมสร้างกรอบคิยัตติตแบบเติบโต  
(Growth Mindset) หรือทัศนคติที่ดีต่อการประเมินให้กับนักศึกษา ผ่านการจัดการเรียนรู้และการเป็นต้นแบบ  
ของอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ Letterman and Dugan (2004) กล่าวว่า การสอนเป็นทีมช่วยพัฒนาความสัมพันธ์  
ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนมีความชื่นชอบวิธีการสอนเป็นทีมมากกว่าการสอนแบบเดิม เนื่องจากทำให้ผู้เรียน  
เกิดความสนใจ และความท้าทายในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์เพิ่มสูงขึ้น ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะ  
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทักษะการสื่อสาร การวิเคราะห์ และการตัดสินใจอีกด้วย

2.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับนักศึกษา การฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์  
วิชาชีพครูในสถานศึกษาทำให้นักศึกษาได้ฝึกการประกการณ์วิชาชีพเสมือนครูประจำการ ซึ่งครอบคลุม  
ทั้งการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ และความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยบทบาทหน้าที่  
และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ การส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการวางแผนการดำเนินการในทุกภาคส่วน  
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติการสอนที่จำเป็นต้องบูรณาการการจัดการเรียนรู้ และการวัดและการประเมิน  
โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดประเมินเพื่อการเรียนรู้เป็นการประเมินระหว่างที่การจัดการเรียนรู้อย่างดำเนินการอยู่  
ดังนั้น ผู้สอนสามารถนำเทคนิคการประเมินมาใช้ผนวกเข้ากับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างกลมกลืน  
สร้อยญา จันทร์ชูสกุล (Chappuis et al, 2012 as cited in Chanchusakun, 2018; Brookhart, 2015)  
นอกจากนี้ Izci (2016) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำการประเมินความก้าวหน้าไปใช้ของผู้สอน จากผลการวิจัย  
พบว่า ผู้เรียนที่มีทัศนคติความไม่ไว้วางใจ และการต่อต้านของผู้เรียน มีผลต่อการนำการประเมินความก้าวหน้ามาใช้  
ของผู้สอน จึงได้เสนอว่า การสร้างสภาพแวดล้อมของความไว้วางใจระหว่างผู้สอน และผู้เรียน จะเป็นก้าวแรกในการ



.....  
เอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ หากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้เสริมสร้างบรรยากาศของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ให้เกิดสภาพแวดล้อมของความไว้วางใจระหว่างผู้สอน และผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการปรับกรอบคตินิยม (mindset) ของผู้เรียนน่าจะเป็นวิธีการในแก้ปัญหาในมิติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียนได้

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถาบันอุดมศึกษาในส่วนของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงสามารถนำองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปเป็นเป้าหมาย หรือนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาครูต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุ และแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ทำให้ทราบว่า สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาจำเป็นจะต้องมีการดำเนินการที่ต้องอาศัยความร่วมมือในทุกภาคส่วน ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุ การวางแผนงานในการพัฒนาที่เป็นระบบ การสร้างความตระหนัก รวมถึงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงจะสามารถนำพาให้การพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประสบความสำเร็จได้

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพเท่านั้น และยังไม่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางในการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้เทคนิควิธีการอื่น เช่น เทคนิคอรรถประโยชน์-พหุลักษณะ (Multi-Attribute Utility Technique), กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process) เป็นต้น หรือเพิ่มการศึกษาในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการนำแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่การพัฒนาเป็นหัวข้อในการวิจัยครั้งต่อไป เช่น การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินเพื่อการเรียนรู้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผ่านการจัดทำหลักสูตรเสริมให้แก่กลุ่มนักศึกษา หรือครู และครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษา หรือการจัดทำคู่มือ และการปรับแบบฟอร์มของแผนการสอนที่ผ่านกระบวนการวิจัย เป็นต้น



.....  
**References**

- Birenbaum, M., DeLuca, C., Earl, L., Heritage, M., Klenowski, V., Looney, A., and Wyatt-Smith, C. (2015). *International Trends in the Implementation of Assessment for Learning: Implications for Policy and Practice. Policy Futures in Education, 13*(1), 117–140.
- Brookhart, S. M. (2015). *Performance Assessment: Showing What Students Know and Can Do*. Learning Sciences International.
- Chanchusakun, S. (2018). Concepts, Principles, and Strategies of Assessment for Learning. *Journal of Educational Measurement, Mahasarakham University, 24*(1), 14–28. (in Thai)
- Creswell, J. W., and Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (3<sup>rd</sup> ed.). Sage.
- Dessie, A. A. (2015). *Teachers' Practices of Assessment for Learning in Science Education at East Gojjam Preparatory Schools*. [Doctoral dissertation]. University of South Africa Institutional Repository.
- Earl, L. M. (2013). *Assessment as Learning: Using Classroom Assessment to Maximize Student Learning*. (2<sup>nd</sup> ed.). Corwin Press.
- Fong, S. F., Ching, P. E., and Por, F. P. (2013). *Development of ICT Competency Standard using the Delphi Technique. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 103*, 299–314.
- Gronlund, N., and Waugh, N. (2009). *Assessment of Student Achievement*. (9<sup>th</sup> ed.). Pearson.
- Hair, J. F., Babin, B. J., Anderson, R. E., and Black, W. C. (2019). *Multivariate Data Analysis*. (8<sup>th</sup> ed.). Pearson Prentice Hall.
- Heitink, M. C., van Kleij, F. M., Veldkamp, B. P., Schildkamp, K., and Kippers, W. B. (2016). A Systematic Review of Prerequisites for Implementing Assessment for Learning in Classroom Practice. *Educational Research Review, 17*, 50–62.
- Issacs, T., Zara, C., Herbert, G., Coombs, S., and Smith, C. (2013). *Key Concepts in Educational Assessment*. SAGE.
- Izci, K. (2016). Internal and External Factors Affecting Teachers' Adoption of Formative Assessment to Support Learning. *International Scholarly and Scientific Research and Innovation, 10*(8), 2800–2807.
- Letterman, M. R., and Dugan, K. B. (2004). Team Teaching a Cross-Disciplinary Honors Course: Preparation and Development. *College Teaching, 52*(2), 76–79.
- Luenam, K. (2018). The Model of Assessment for Learning by Empowerment Evaluation of Teachers in Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities, 8*(14), 15–26. (in Thai)



- .....
- Lysaght, Z., and O’Leary, M. (2013). An Instrument to Audit Teachers’ use of Assessment for Learning. *Irish Educational Studies*, 32(2), 217–232.
- McMillan, J. H. (2014). *Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Standards-based Instruction*. (6<sup>th</sup> ed.). Pearson Education.
- McMillan, S. S., King, M., and Tully, M. P. (2016). How to Use the Nominal Group and Delphi Techniques. *Int J Clin Pharm*, 38(3), 655–62.
- Mumm, K., Karm, M., and Remmik, M. (2016). Assessment for Learning: Why Assessment Does not always Support Student Teachers’ Learning. *Journal of Further and Higher Education*, 40(6), 780–803.
- Oo, C. Z., Alonzo, D., and Davison, C. (2023). Using a Needs-Based Professional Development Program to Enhance Pre-Service Teacher Assessment for Learning Literacy. *International Journal of Instruction*, 16(1), 781–800.
- Phankratok, L. (2020). Instrument Development and Analysis of Assessment for Learning of English Teachers. [Master's thesis]. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Promptun, P., Na Nakorn, N., and Ngudgratoke, S. (2017). The Assessment of Utilization and Effectiveness of Assessment for Learning Practices by Pathomsuksa 6 Mathematics Teachers in Chiang Mai Primary Education Service Area 3. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 836–846. (in Thai)
- Royal Institute of Thailand. (2012). *Dictionary of Educational Terminology*. Bangkok: Arun Printing. (in Thai)
- Royal Institute of Thailand. (2015). *Dictionary of Contemporary Educational Terminology*. Bangkok: Arun Printing. (in Thai)
- Song, E., and Koh, K. (2010, August). *Assessment for Learning: Understanding Teachers' Beliefs and Practices [Paper Presentation]*. The 36<sup>th</sup> Annual Conference of the International Association of Educational Assessment (IAEA) on “Assessment for the Future Generations” Bangkok Thailand.
- Teachers' Council of Thailand. (2019, March 20). Regulation of the Teachers' Council of Thailand on Professional Standards (No. 4), B.E. 2562 (2019). *Royal Thai Government Gazette*, 136, 18–20. (in Thai)
- Teachers' Council of Thailand. (2022, December 15). Regulation of the Teachers' Council of Thailand on Professional Licenses, B.E. 2565 (2022). *Royal Thai Government Gazette*, 139, 24–32. (in Thai)